

ACADEMIA ROMÂNĂ
Secția de Știința și Tehnologia Informației

PROPUNERE

de alegere a profesorului Augustin Maior ca membru post-mortem al Academiei Române

Augustin Maior (1882-1963) a realizat, între anii 1906-1908, experimental, primul în lume, telefonia multiplă operațională pe o linie telefonică. În 1906, Augustin Maior era angajat la Stația experimentală a poștelor din Budapesta și a reușit să transmită simultan, pe o singură linie telefonică de 15 km, 5 convorbiri fără ca semnalele să interfereze. Prima lucrare „Über Mehrfachfernsprechen” a lui Maior care anunța realizarea experimentală a telefoniei multiple apare la 9 mai 1907 în revista „Electrotechnische Zeitschrift”. Autenticitatea experiențelor lui Maior nu poate fi pusă la îndoială. El lucra într-o instituție de prestigiu care a fost gazda „Primei Conferințe internaționale a inginerilor de PTT” (Budapesta, 1908), ocazie cu care Maior și-a prezentat realizarea într-o scurtă intervenție, fapt înregistrat în procesul verbal al Conferinței și publicată în „Comptes rendus de la premiere conference techniques des Administrations des postes et telegraphes à Budapest”.

Augustin Maior nu a revendicat niciodată ideea telefoniei multiple, aceasta existând de la inventarea telefonului, în perioada 1867-1880 fiind comunicate concepte teoretice de realizare concretă a telefoniei multiple prin utilizarea unor frecvențe diferite drept suport al semnalelor ce trebuiau transmise. **Aportul concret al lui Maior constă în realizarea în 1906, pentru prima oară în lume, a unei instalații experimentale operaționale de telefonie multiplă, pe o linie telefonică reală și în fundamentarea teoretică, la cel mai înalt nivel științific din vremea sa, telefonia multiplă cu curenți purtători de înaltă frecvență printr-o serie de articole fundamentate științific publicate în perioada 1907-1917, la Berlin și la Londra.** De precizat că G.O. Squier, considerat că ar fi cel care a introdus sistemul telefoniei multiple în utilizare publică a realizat instalația sa experimentală în anii 1910-1911. În 1921, revista „Transactions AIEE” a publicat un articol, semnat de E.H. Colpitts și O.B. Blackwell, în care se citează 6 lucrări publicate de Augustin Maior, fără a se evidenția însă contribuția acestuia, în schimb se evidențiază faptul că G.O. Squier a reușit telefonia multiplă pe un scurt cablu telefonic, fapt ce a popularizat imediat ideea telefoniei multiple.

După războiul de întregire a neamului, Augustin Maior a revenit în țară și pentru a compensa lipsa de cadre calificate din administrația poștelor, la 1 aprilie 1919, înființează la Sibiu prima școală de telegraf și telefon din Transilvania. După numai trei luni de funcționare, școala a dat primii 44 de

lucrători în exploatarea telegrafului și telefonului, repartizați imediat în oficii poștale pe întreg cuprinsul Transilvaniei. Școala de telegraf și telefon condusă de Augustin Maior a constituit nucleul viitoarelor școli tehnice și profesionale de telegrafie și telefonie care s-au înființat ulterior și în alte orașe din țară.

În 1923, Augustin Maior construiește un aparat de radio cu căști și acesta a fost primul aparat de radio care s-a auzit la Cluj.

Augustin Maior este fondatorul școlii de fizică teoretică de la Universitatea din Cluj. În 1924 a publicat în Buletinul Societății de științe din Cluj lucrarea „Temperatura și gravitația” prin care se încearcă pentru prima oară să se stabilească o relație între masa unui corp și temperatura lui, pe baza teoriei cuantice a radiației și pe baza echivalenței masă-energie.

Augustin Maior, tehnician prin meserie și teoretician prin vocație, a întrunit aceste calități ce definesc omul de știință contemporan, devenind unul dintre primii ingineri fizicieni din România. Fără a neglija valoarea factorilor obiectivi, care au contribuit la reorientarea sa profesională către mecanică și electrodinamică cuantică, spre termodinamică și fizică relativistă, trebuie evidențiat că mobilitatea, dinamismul și spiritul său creator au fost factorii determinanți care au condus la această orientare profesională. Preocupările sale științifice din afara catedrei se situează în domeniul astrofizicii - știință care avea să se nască cu câteva decenii mai târziu.

În 1942, Augustin Maior publică lucrarea „Gravitația și variația lentă a unor constante fundamentale”. Exploatănd analogia dintre modelul universului microscopic și modelul microscopic al atomului, pune în evidență o legătură formală între fenomenele electromagnetice din interiorul atomului și fenomenele macroscopice ale gravitației, stabilind o relație originală între constanta gravitațională și energia unui corp la zero absolut. Lucrarea este prezentată la 17 aprilie 1942 la Academia de științe din România, la 6 octombrie 1944 la Academia Română, iar la 19 iunie 1950 este prezentată Academiei Franceze de Știință de Louis de Broglie, fondatorul mecanicii cuantice și laureat al Premiului Nobel pentru fizică în 1929.

Alegerea profesorului Augustin Maior ca membru post-mortem al Academiei Române ar reprezenta o recunoaștere a meritelor științifice și tehnice de excepție al acestui eminent om de știință, o reconfirmare de către cel mai înalt for național de consacrare științifică și culturală al țării a priorității lui Augustin Maior în realizarea pentru prima oară în lume a unei instalații experimentale operaționale de telefonie multiplă, pe o linie telefonică reală, odată cu fundamentarea teoretică esențială prin lucrări publicate în reviste științifice europene.

PREȘEDINTE SECȚIE,

Acad. Florin Filip

Pe baza propunerii facute de Acad. M. Drăganescu în anul 2008

